

Financování církví v českých zemích ve 20. století

Cieľom a úlohou diplomovej práce bolo priblížiť jednotlivé inštitúty financovania cirkví v storočí 20. Problematika financovania je stále otvorenou otázkou dnešnej doby. Pohľad do histórie má priblížiť a odstrániť mylné domnienky o financovaní cirkví. Prevládajúce názory o cirkevnom majetku a „opodstatnení“ zabratia majetku štátom v priebehu minulého storočia zakladajúce sa na „filozofických myšlienkach“ sa dostali do povedomia ľudí viac než samotný právny základ.

Diplomová práca mapuje nielen 20.storočie, ale aj priebeh vývoja koncom 19.storočia, ktoré dalo základ niektorým inštitútom financovania a predznamenovalo tak vývoj v ďalšom storočí. Niektoré inštitúty financovania cirkví boli založené v storočí 18., ako je tomu v prípade náboženského fondu. Obdobie osvietenského absolutizmu, obdobie vlády Jozefa II., ktorý v reformách svojej matky zachádza až po „hranice možností“ vtedajšej doby, predáva majetok t.j. kláštory, cirkevné budovy a pod. a získané finančné zdroje vkladá do novo vytvorenej farskej kasy, ktorá má slúžiť na podporu katolíckej cirkvi. Práve výnosy náboženských fondov sa stali jedným zo základných zdrojov financovania katolíckej cirkvi.

Financovanie cirkví z čias rakúskej monarchie zostáva nezmenené ešte dlhých 8 rokov po vzniku republiky. Až v roku 1926 je prijatý zákon, ktorým sa pomery financovania čiastočne upravujú. Neoddeliteľnou súčasťou zákona 126/1926 Sb. sa stalo vládne nariadenie, ktoré podrobnejšie upravovalo vzťahy strogého zákona, čím vyplňalo medzeru v legislatíve.

Zlomovým rokom je rok 1949, kedy štát preberá kontrolu nad majetkom cirkví a v nasledujúcich 40 rokoch prebiehajú „darovania“ majetku na rôzne subjekty, ktoré sa obohacujú práve na úkor cirkvi. Ani nie tak pozemkové reformy, dekréty prezidenta republiky ako tiché, bezúplatné prevody mali za následok zníženie a rozpredanie majetku cirkví. V súčasnej dobe je teda otázka reštitúcie rezonujúcou otázkou, ktorá má svoje historické opodstatnenie.

Financovanie cirkví som v práci rozšíril aj na Európske spoločenstvo a vzťah štátu k cirkvám, v snahe porovnať jednotlivé zdroje financovania a v snahe poukázať na odlišné prístupy podpory zo strany štátu.

Kľúčové slová: financovanie, cirkev, náboženské fondy